

А. В. Рибчук,

д. е. н., професор, професор кафедри математики та економіки,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0377-7881>

Т. І. Бешлей,

аспірант кафедри математики та економіки,

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-6879-0203>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.16.36

АКТИВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА УМОВ ПРИСКОРЕНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

A. Rybchuk,

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Professor of the Department of Mathematics and Economics, Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobyt'sk

T. Beshley,

Postgraduate student of the Department of Mathematics and Economics,

Ivan Franko State Pedagogical University of Drohobyt'sk

ACTIVATION OF STATE REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES UNDER THE CONDITIONS OF ACCELERATED GLOBALIZATION

У статті аналізується необхідність та доцільність активізації державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності за умов активізації глобалізаційних процесів. Підкреслено, що реалізація ефективної зовнішньоекономічної стратегії країни неможливе без активної координуючої та регулюючої ролі держави, котра дозволить перетворити експортний потенціал країни із сировинного профілю на створення конкурентоспроможної високотехнологічної продукції. Показано, що використання потенціалу зовнішньоекономічних зв'язків передбачає формування національно-орієнтованого механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності, наділеного реальними повноваженнями та необхідними ресурсами для вирішення завдання сталого розвитку вітчизняної економіки. Виявлено подвійний характер впливу глобалізації на національно-державні системи, при якому модифікується і роль держави, котра шляхом регулювання зовнішньоекономічної діяльності адаптує національну економічну систему до вимог глобальної конкуренції. Акцентовано увагу на тому, що учасниками світогосподарських зв'язків застосовуються також деякі правила наднаціонального порядку, котрі встановлені Світовою організацією торгівлі. Охарактеризовано процес якісної зміни інституційних механізмів вироблення зовнішньоекономічної політики держави, в основу якої покладені не тільки національні, але й міжнародні норми та стандарти. Підтверджено необхідність вдосконалення якості та посилення ролі держави у сфері зовнішньоекономічної діяльності за умов розширення глобалізаційних процесів.

The article analyzes the necessity and expediency of intensifying state regulation of foreign economic activity under the conditions of intensifying globalization processes. It is emphasized that the implementation of an effective foreign economic strategy of the country is impossible without an

active coordinating and regulatory role of the state, which will allow to transform the country's export potential from a raw material profile to the creation of competitive high-tech products. It is noted that integration into global processes allows in the future to enter the trajectory of sustainable development of the state, expansion of the system of foreign economic relations, which can significantly influence the dynamics of the development of the national economy. It is shown that the use of the potential of foreign economic relations involves the formation of a nationally oriented mechanism for regulating foreign economic activity, endowed with real powers and the necessary resources to solve the task of sustainable development of the domestic economy. A dual nature was revealed. the influence of globalization on national-state systems, in which the role of the state, which by regulating foreign economic activity, adapts the national economic system to the requirements of global competition, is also modified. Attention is focused on the fact that participants in world economic relations also apply some supranational rules established by the World Trade Organization. The process of a qualitative change in the institutional mechanisms for the development of the state's foreign and economic policy is characterized, which is based not only on national but also international standards, in particular the norms of contract law, which will lead to the activation of long-term global economic ties, the emergence of new forms of international cooperation and the deepening of the integration of production processes. The need to improve the quality and strengthen the role of the state in the field of foreign economic activity under the conditions of the expansion of globalization processes has been confirmed.

Ключові слова: державне регулювання, зовнішньоекономічна діяльність, глобалізаційні процеси, інструменти та методи регулювання, СОТ.

Key words: state regulation, foreign economic activity, globalization processes, tools and methods of regulation, WTO.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сьогодні у світовому господарстві спостерігається тенденція до посилення ролі держави у всіх сферах економіки, у тому числі, значною мірою, у галузі зовнішньоекономічних зв'язків. Однак дана тенденція не є прямолінійною, оскільки державне втручання використовують тільки тоді, коли власне ринкові механізми дають збій. Співвідношення між рівнем ринкових свобод і масштабами державного регулювання господарської діяльності країни значною мірою залежить від характеру економічної політики влади. Орієнтація на створення стійкої саморегулюючої економіки неспроможна залишатися єдиним визначальним компонентом зовнішньоекономічної політики держави. У її арсеналі мають бути заходи, спрямовані на захист національного виробництва та внутрішнього ринку від несприятливих впливів зовнішнього середовища.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності країн за умов урізноманітнення світогосподарських зв'язків займаються відомі зарубіжні фахівці, підтвердженням чого слугують їхні наукові праці — К. Біллінга, Роберто Х. Гарсія. [14], М. Еліантоніо [8], К. Кауфмана [8], Дж. Лейка Д. [9], П. МакКанна, Е. Месрдінг [12], М. Менгера [11], С. Меньє, Л. Міллімет [9], К. Ніколаїдіса, М. Пікапа [11], Р. Сігман [12], Р. Ортеги-Аргілес, Чень Сянвєня [14], К. Хоупвелла [10].

Вагомий внесок у розробку системи методів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності зробили такі українські науковці як, О. Акименко [1], Б. Вавінський [2], О. В'юник [2], С. Домбровська, О. Лєгостаєва [3], Н. Кондратенко [3], І. Манаєнко [4], Д. Міщенко [5], Л. Міщенко [5], І. Платонова [6], І. Просяник [4], Г. Тибінка, Л. Хромушина, В. Чайковська та інші. Водночас, велике практичне значення набуває дослідження порівняльних переваг і недоліків економічних та адміністративних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, класифікація регулюючих заходів та вивчення умов їх доцільного застосування, аналіз досвіду регулювання зовнішньоекономічної діяльності провідними розвиненими державами та країнами, що розвиваються.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

У більшості публікацій зарубіжних та українських дослідників зовнішньоекономічна діяльність розглядається через призму виробничо-господарських, організаційно-економічних та оперативно-комерційних функцій експортоорієнтованих підприємств з урахуванням обраної зовнішньоекономічної стратегії, форм та методів роботи на ринку іноземного партнера, котрі мають загальну адміністративно-правову форму. Зовнішньоекономічна діяльність у сучасному світі є важливим компонентом формування структури, динаміки та стабільності соціально-економічного розвитку будь-якої держави. Однак, прискорена глобалізація економічної діяль-

ності та розширення двосторонніх зв'язків між країнами, порушує питання про необхідність та доцільність активізації державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, що потребує всебічного дослідження.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження еволюції системи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності країни за умов розширення глобалізаційних процесів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Досвід становлення та розвитку держав із ринковою економікою доводить, що реалізація ефективної зовнішньоекономічної стратегії неможливе без активної координуючої та регулюючої ролі держави [7]. Створення адекватної системи підтримки національного ринку та вітчизняного підприємництва є необхідною умовою лібералізації зовнішньоекономічних зв'язків та відкритості економіки. Вирішення цих завдань українською державою дозволить перетворити експортний потенціал країни із сировинного профілю на створення конкурентоспроможної високотехнологічної продукції, зорієнтувати вітчизняних виробників [3, с. 29] на користь готових, особливо наукомістких товарів і послуг та раціоналізувати структуру імпорту з урахуванням потреб технічної модернізації національної економіки.

Існуючий у більшості держав світу великий арсенал інструментів зовнішньоторговельної політики, дозволяє їм активно впливати як формування структури та напрямів розвитку власних зовнішньоекономічних зв'язків [5], так і на зовнішньоторговельну політику інших країн. В умовах ринкової економіки держава несе велику відповідальність у сфері економічної безпеки та відповідає за захист загальнонаціональних інтересів. Однак, слід зазначити, що методи, котрі використовуються, відрізняються в залежності від цілей і завдань, які ставить перед собою країна. Загалом, зовнішньоекономічна діяльність реалізується на основі міжнародних юридичних норм, проте, зовнішній розвиток у вигляді різних міжнародних актів, міжнародно-правових норм у сфері економічного життя неможливо здійснити лише на рівні міждержавних відносин.

Інтеграція у глобальні процеси дозволяє у перспективі вийти на траєкторію сталого розвитку держави, розширення системи зовнішньоекономічних зв'язків, котрі можуть значно впливати на динаміку розвитку національної економіки, формування її структури, ефективності функціонування або навпаки сприяти нестійкості. У межах зовнішньоекономічних відносин формуються, апробуються та закріплюються спільні інституційні обмеження і переваги національних господарюючих суб'єктів [4, с. 13], котрі відповідають вимогам глобального ринку, що, своєю чергою, дозволить: по-перше, мінімізувати негативні ефекти впливу глобальних процесів на національні; по-друге, впливати на глобальні процеси, забезпечуючи реалізацію національних інтересів [1, с. 7].

В умовах поглиблення процесів міжнародного поділу праці та посилення взаємної залежності держав, розробки та впровадження єдиних правових, адміністративних та організаційних засад міжнародної взаємодії, формування глобальної економіки зі світовою системою фінансових ринків та інститутів наднаціонального

регулювання, націлених на усунення перешкод для руху ресурсів, товарів та послуг, посилюється вплив зовнішньоекономічної політики на основні макроекономічні показники країни: темпи зростання ВВП, динаміку промислового виробництва, рівень інфляції та безробіття, якість та конкурентоспроможність продукції, стан торговельного та платіжного балансів, валютний курс, структурні пропорції національного господарства тощо. Використання потенціалу зовнішньоекономічних зв'язків передбачає формування національно-орієнтованого механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності [6, с. 126], наділеного реальними повноваженнями та необхідними ресурсами для вирішення завдання сталого розвитку вітчизняної економіки.

У процесі зовнішньоекономічного регулювання кожна держава використовує в різних поєднаннях безліч різноманітних методів та інструментів, що надає певної схожості і, водночас, національної специфіки механізмів регулювання зовнішньоекономічної діяльності в різних країнах [13, с. 38]. Так, знижуючи митні тарифи, практично усі держави багато в чому компенсували послаблення захисту внутрішнього ринку шляхом застосування різноманітних нетарифних обмежень: сотні видів нетарифних обмежень (наприклад, технічні стандарти, санітарні норми, правила оформлення та оцінки імпортованих товарів) використовуються для вибіркової, цілеспрямованої, фактично дискримінаційної підтримки вітчизняних виробників на шкоду їхнім іноземним суперникам [8, с. 27]. Вивчення досвіду державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в зарубіжних країнах показує, що процес пристосування національної економіки до вимог світового господарства неминуче супроводжується застосуванням також і нетарифних заходів: деякі з цих заходів непереборні, оскільки є проекцією заходів внутрішньої економічної політики на торговельно-економічні відносини з іншими країнами.

При проведенні зовнішньоекономічної політики корисно врахувати досвід регулювання зовнішньоекономічної діяльності провідними розвиненими державами та країнами, що розвиваються, вивчити їхні зовнішньоторговельні рішення, реакцію на посилення конкуренції іноземних фірм на їхньому національному ринку, особливо в періоди криз і депресій. У зв'язку з цим велике практичне значення набуває дослідження порівняльних переваг та недоліків економічних та адміністративних методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, класифікація регулюючих заходів та вивчення умов їх доцільного застосування [10, с. 68].

Вплив глобалізації на національно-державні системи носить подвійний характер. З одного боку, зростання економічної та політичної взаємозалежності країн світу, просторова та інституційна інтеграція ринків та виробництва посилює цілісність та системність світової економіки. З іншого — наслідком глобалізації стає закріплення диференціації економічного розвитку, блокування скорочення розриву за ключовими макроекономічними показниками між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються [12, с. 9]. Політекономічне пояснення цієї двоїстості випливає з гіпотези, що глобалізація не представляє поділ світу на стадіально розвинені і слабкорозвинені країни. Водночас одним із джерел глобалізації є транснаціоналізація, за якої економіка країни залежить

від дій та рішень міжнародних центрів за межами цієї держави. Транснаціоналізація загострює суперечності глобалізації, що проявляється у невідповідності глобальної природи економічних процесів національним межах їхнього законодавчого регулювання.

Будучи суперечливим процесом, що супроводжується позитивними та негативними наслідками, глобалізація посилює взаємозумовленість розвитку національних господарств. Інтенсифікуючи світогосподарські зв'язки, вона формує гігантську геоекономіку, що саморозвивається — структуру, котра функціонує як єдиний економічний організм зі специфічними інституційними та правовими системами. В результаті характер та напрями взаємозв'язків національної економіки із зовнішнім середовищем, що здійснюються за допомогою зовнішньоекономічних відносин істотно змінюється. В таких умовах модифікується і роль держави, яка шляхом регулювання зовнішньоекономічної діяльності здатна адаптувати національну економічну систему до вимог глобальної конкуренції [12, с. 15].

Для успішної інтеграції у світову економіку необхідна наявність сприятливого інституційного середовища зовнішньоекономічних відносин, яке формується у вигляді розвитку національних інститутів та інститутів міжнародного обміну. Світова організація торгівлі (СОТ), будучи нормативною, інституційною організацією, створеною шляхом раціонального вибору учасників міжнародного обміну, націлена на формування загальних правил всесвітньої торгівлі, котрі зменшують невизначеність і ризики та дозволяють скоротити транзакційні витрати ринкової взаємодії. Тому поряд із формальними правилами нижчого порядку, які встановлює держава, та формальними правилами вищого порядку, що формуються, у взаємодії самих суб'єктів господарювання, учасниками світогосподарських зв'язків застосовуються також деякі правила наднаціонального порядку. Важливою вимогою є приведення у відповідність правил нижчого рівня правилам вищого рівня [14, с. 27].

Участь країни СОТ не тільки накладає на країну ряд стандартних і специфічних зобов'язань, але й надає їй переваги інституційно-інноваційного характеру [2, с. 34]. Формування нового інституційного середовища, при цілеспрямованому регулюванні цього процесу дозволить вирішити ряд особливих національних проблем. По-перше, проходить якісна зміна інституційних механізмів вироблення зовнішньоекономічної політики, в основу якої покладені не тільки національні, але й міжнародні норми та стандарти. Суттєво обмежується можливість впливу груп інтересів на ухвалення політичних рішень. Відбувається ослаблення впливу ідеологічних установок на формування зовнішньоекономічної політики держави та розробляються нові політичні механізми узгодження інтересів усередині суспільства. По-друге, у зовнішньоекономічних відносинах здійснюється чітка специфікація прав власності з адекватними міжнародними механізмами їхнього захисту. По-третє, збільшення транспарентності і передбачуваності правил зовнішньої взаємодії суб'єктів національної економіки сприятиме розвитку інститутів підприємництва, зокрема норм контрактного права, що приведе до розвитку довготривалих зв'язків, появи нових форм міжнародної кооперації, інтеграції виробничих процесів [9, с. 164].

Зовнішньоекономічна діяльність як цілісна система, що самоорганізується, здійснює свій власний, особливий рух і дозволяє оптимізувати інтеграцію національної економіки у світову. Будучи формою і наслідком відносно категорії зовнішньоекономічні зв'язки, вона реалізується суб'єктами у вигляді угод [11, с. 172], які включають певні зовнішньоекономічні операції, що базуються на конкретних законодавчо — нормативних актах розроблених державою. Комплексне здійснення даних процесів зумовлює реалізацію зовнішньоекономічної діяльності, що представляє, заснований на міжнародному поділі праці та кооперації, процес обміну факторами та результатами виробництва між відносно відокремленими в межах національних економік суб'єктами господарювання. Джерелом руху зовнішньоекономічної діяльності є інтерес суб'єкта, мотивований внутрішніми потребами, виражений у конкретній меті, для успішної реалізації якої необхідні зовнішні умови, котрі існують у вигляді сукупності певних стимулів. Останні можуть формуватися у межах проведення відповідної зовнішньоекономічної політики держави, що забезпечує стійкість зовнішньоекономічної діяльності та має різні напрямки реалізації, залежно від вирішення конкретних соціально-економічних завдань країни у певному часовому інтервалі. Необхідність вдосконалення якості та посилення ролі держави у сфері зовнішньоекономічної діяльності визначається також тим, що в процесі інтеграції у світове господарство національна економіка набуває нових властивостей, що генеруються процесами трансформації екзогенних факторів її розвитку в ендегенні та їхньою наростаючою міграцією.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, регулювання зовнішньоекономічних відносин передбачає, зокрема, використання уніфікованих наднаціональних механізмів міжнародного обміну, що зарекомендували себе на практиці більшості держав. На сьогодні країна, яка не бере активної участі у створенні та використанні єдиних правових, адміністративних та організаційних засад міжнародної взаємодії та здійснює регулювання зовнішньоекономічних відносин без урахування сучасних тенденцій глобалізації, не може повною мірою реалізовувати переваги міжнародного поділу праці. Кожна держава прагне зайняти в міжнародному поділі праці становище, адекватне її людському, промисловому та науковому потенціалам, стати повноправним учасником світогосподарських процесів, використовувати переваги міжнародного обміну з метою економічного зростання та ефективного реформування структури національної економіки. Це недосяжно без вмілого державного регулювання зовнішньоекономічних відносин, що передбачає розробку добре продуманої Стратегії держави. у зовнішньоекономічній сфері, створення розвиненої системи інститутів міжнародного взаємодії та формування комплексу ефективних інструментів управління процесом інтеграції національної економіки у світову економічну систему.

Література:

1. Акименко О.Ю. Формування механізму сучасного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

як важливої передумови розвитку експортно орієнтованого виробництва. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 24 (1). С. 5—9.

2. В'юник О.В., Вавінський Б.О. Напрями вдосконалення механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах інноваційних змін. Центральнотраїнський науковий вісник. Економічні науки. 2020. Вип. 5 (38). С. 30—38.

3. Легостаєва О.О., Кондратенко Н.Д. Тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств України. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. №2. С. 28—32.

4. Манаєнко І.М., Просяник І.В. Особливості зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах євроінтеграції. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 18 (3). С. 11—15.

5. Міщенко Д. А., Міщенко Л. О. Теоретичні основи механізму державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. № 2. — URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1965> (дата звернення: 03.08.2023).

6. Платонова І. О. Теоретичні засади механізмів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 13—14. С. 125—129.

7. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. №959-ХІІ, зі змінами та доповненнями. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 25.07.2023).

8. Eliantonio M. and Cauffman C. (2020), The Legitimacy of Standardisation as a Regulatory Technique: A Cross-Disciplinary and MultiLevel Analysis. (Cheltenham, Edward Elgar), p. 27—28.

9. Lake, J., and Millimet D. L. (2016). "An empirical analysis of trade-related redistribution and the political viability of free trade." Journal of International Economics, № 99, pp. 156—178.

10. Hopewell K. (2021). 'Strategic Narratives in Global Trade Politics: American Hegemony, Free Trade, and the Hidden Hand of the State', Chinese Journal of International Politics, № 14 (1), pp. 51—86;

11. Manger M., and Pickup M. (2016). "The Coevolution of Trade Agreement Networks and Democracy." Journal of Conflict Resolution, № 60 (1), pp. 164—191.

12. Meierding E., Sigman R. (2021). Understanding the Mechanisms of International Influence in an Era of Great Power Competition. Journal of Global Security Studies, Volume 6, Issue 4, December. 18 P.

13. Xianwen C., and Garcia R. (2016). "Economic Sanctions and Trade Diplomacy: Sanction-busting Strategies, Market Distortion and Efficacy of China's Restrictions. China Information, № 30 (1), pp. 29—57.

14. WTO. (2022). Regional Trade Agreements Database. URL: <http://rtais.wto.org/UI/publicPreDefRepByCountry.aspx>.

References:

1. Akymenko, O.Yu. (2019), "Formation of the mechanism of modern regulation of foreign economic activity as an important prerequisite for the development of export-oriented production", Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and the world economy, vol. 24 (1), pp. 5—9.

2. Vyunyk, O.V. and Vavinskyi, B.O. (2020), "Directions for improving the mechanism of regulation of foreign economic activity in the conditions of innovative changes", Central Ukrainian scientific bulletin. Economic sciences, vol. 5 (38), pp. 30—38.

3. Legostayeva, O.O. and Kondratenko, N.D. (2020), "Trends in the development of foreign economic activity of Ukrainian enterprises", Scientific view: economics and management, vol. 2, pp. 28—32.

4. Manaenko, I.M. and Prosyanyk, I.V. (2018), "Peculiarities of foreign economic activity of domestic enterprises in the conditions of European integration", Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and the world economy, vol. 18 (3), pp. 11—15.

5. Mishchenko, D. A. and Mishchenko, L. O. (2021), "Theoretical foundations of the mechanism of state regulation of foreign economic activity in Ukraine", Public administration: improvement and development, vol. 2, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1965> (Accessed 08/03/2023).

6. Platonova, I. O. (2020), "Theoretical foundations of mechanisms of state regulation of foreign economic activity", Investments: practice and experience, №. 13—14, pp. 125—129.

7. Verkhovna Rada of Ukraine (1991), Law of Ukraine "On foreign economic activity", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (Accessed 07/25/2023).

8. Eliantonio, M. and Cauffman, S. (2020), "The Legitimacy of Standardization as a Regulatory Technique: A Cross-Disciplinary and MultiLevel Analysis", (Cheltenham, Edward Elgar), pp. 27—28.

9. Lake, J. and Millimet, D. L. (2016), "An empirical analysis of trade-related redistribution and the political viability of free trade", Journal of International Economics, vol. 99, pp. 156—178.

10. Hopewell, K. (2021), "Strategic Narratives in Global Trade Politics: American Hegemony, Free Trade, and the Hidden Hand of the State", Chinese Journal of International Politics, vol. 14 (1), pp. 51—86.

11. Manger, M., and Pickup, M. (2016), "The Coevolution of Trade Agreement Networks and Democracy", Journal of Conflict Resolution, № 60 (1), pp. 164—191.

12. Meierding, E. and Sigman, R. (2021), "Understanding the Mechanisms of International Influence in an Era of Great Power Competition", Journal of Global Security Studies, vol. 6, issue 4, pp. 18—20.

13. Xianwen, C., and Garcia, R. (2016), "Economic Sanctions and Trade Diplomacy: Sanction-busting Strategies, Market Distortion and Efficacy of China's Restrictions", China Information, vol. 30 (1), pp. 29—57.

14. WTO (2022), "Regional Trade Agreements Database", available at: <http://rtais.wto.org/UI/publicPreDefRepByCountry.aspx> (Accessed 07/25/2023).

Стаття надійшла до редакції 06.08.2023 р.